

De TVW vraagt aandacht voor warmtenetten. Terecht mijns inziens. Ook regering en Tweede Kamer vragen daar aandacht voor, en hebben in allerlei voornemens en besluiten vastgelegd dat een forse uitbreiding van het aantal warmtenetten gewenst en te verwachten is. Redenen daarvoor, kort samengevat:

- Warmtenetten bieden de mogelijkheid bieden om duurzame warmtebronnen te benutten ...
- ... waarbij we het zonder aardgas kunnen stellen ...
- ... en uit allerlei gratis energiebronnen kunnen aftappen (zon, lucht, grondwater, geothermie, oppervlaktewater) waar we in Gouda veel van hebben ...
- ... zelfs al die bronnen tegelijk.
- Warmtenetten kunnen gemakkelijk aan elkaar worden gekoppeld ...
- ... waardoor een warmtevoorziening voor iedereen met een extreem lage kans op storing ontstaat, met overheidstoezicht op de tarieven ...
- ... zonder lawaai en met tamelijk weinig ruimtebeslag in de woningen.

Energie Coöperatie Kort Haarlem heeft hierop in andere woorden gewezen. De zienswijze van ECKH onderschrijf ik; dit memo vormt een persoonlijke aanvulling daarop.

Warmtenetten vormen echt een heel serieuze optie. Enkele citaten:

- ✓ Kamerbrief van de Minister van Economische Zaken en Klimaat, april 2021: "In dichtbevolkte buurten en gebieden met een stedelijk karakter (vraag) en met (uitzicht op) lokale (rest)warmtebronnen (aanbod), zijn hoge- en middentemperatuur warmtenetten maatschappelijk gezien een betaalbare – robuuste – strategie van verduurzaming."
- ✓ Memorie van Toelichting op het Wetsontwerp Collectieve Warmtevoorziening (Warmtewet 2.0), juni 2020: *"Het doel van de voorliggende Wet collectieve warmtevoorziening is om het draagvlak voor het product warmte, het vertrouwen in de markt en de bereidheid om te investeren in duurzame collectieve warmte, te vergroten. Specifiek wordt met het wetsvoorstel het volgende nagestreefd: (i) groei van collectieve warmtesystemen door nieuwe spelregels (marktoordening); (ii) transparantie in de tariefstelling; (iii) aanscherpen van vereisten voor leveringszekerheid; (iv) zeker stellen van de verduurzaming."*
- ✓ Strategiepositie van Waterschap Rijnland, december 2020: "Rijnland is een van de meest waterrijke én dichtbevolkte waterschappen van Nederland. Het past Rijnland daarom om voorop te lopen bij innovaties die aan waterschapstaken zijn gebonden. Aquathermie is een voorbeeld van zo'n innovatie met grote potentie."
- ✓ Strategiepositie van Provincie Zuid-Holland (juni 2020): "De provincie vindt het belangrijk dat schone energie voor iedereen bereikbaar en betaalbaar is. Daarom ondersteunen we energieprojecten van inwoners en zetten we ons in voor een inclusieve energietransitie. Wij helpen inwoners om kansen te benutten en knelpunten op te lossen, met financiële ondersteuning, kennisuitwisseling en onderzoek. (...) Het aantal lokale warmte-initiatieven neemt snel toe. Bewoners werken samen aan plannen om hun wijk van het aardgas af krijgen of te verduurzamen. Ze nemen daarbij de regie steeds vaker in eigen hand. Lees hier ons [onderzoek naar warmte-initiatieven in de provincie](#)."
- ✓ Het Klimaatakkoord, juni 2019: "Warmtenetten of verbouwingen worden op wijkniveau georganiseerd. Praktijkvoorbeelden tot nu toe tonen aan dat dat succesvoller verloopt, naarmate burens daarin meer met elkaar en met de (lokale) overheid optrekken. (...) Dichte bebouwing, veel hoogbouw, woningen van voor 1995? Dan is vaak een warmtenet de oplossing."
- ✓ DWA-presentatie voor de Regiegroep, maart 2021: "Goudse Warmteaanpak die dupliceerbaar is en van begin af aan voor de decentrale buurtwarmtenetten gebruikt kan worden => nu starten met visievorming hierover."

Op veel plekken zijn er dus al lokale warmte-initiatieven aan de gang met warme instemming van overheden en de andere ondertekenaars van het Klimaatakkoord, en zijn er resultaten geboekt.

Maar de aanleg van een warmtenet heeft een lange aanloop nodig. De redenen:

- a) Het vergt een grote investering.

- b) Er moeten veel buizen de grond in, er moeten vergunningen komen, er moeten mogelijke obstakels in de openbare ruimte en in particuliere grond worden overwonnen.
- c) Verreweg de grootste investering vindt bij aanvang van het project plaats, en op dat moment dienen de investeerders zekerheid te hebben dat het net er komt.
- d) Het regelen van optimale financiering neemt tijd. De PBL-rapporten voor SDE++ rekenen bijvoorbeeld voor aquathermie met zeer ongunstige financierings-kengetallen: alsof alle denkbare risico's gelden.
- e) De consumenten en gebouwbeheerders willen ook geruime tijd van tevoren weten wat er gaat gebeuren. Zij willen op het moment dat hun ketel het begeeft kunnen kiezen voor een tijdelijke oplossing, bijv. een huurketel, totdat het warmtenet levert.
- f) In de aangrenzende wijken/buurtten wil men de mogelijkheid tot koppeling hebben.
- g) De ervaring in gemeenten die voortvarender dan Gouda waren wijst erop dat bijvoorbeeld het opstellen van een uitvoeringsprogramma veel tijd kost, en dat het proces pas goed op gang komt na een beginselbesluit.
- h) En wellicht het allerbelangrijkste: voor de investeerders en voor de efficiency van het collectieve systeem en voor het boeken van de milieuwinst dient er te worden gewerkt aan een deelname van nagenoeg 100%, het 'volloopsценario'. Het schrappen van de aansluitplicht door een 'opt-out' clause in de wet op te nemen is m.i. het grootste risico in de herziene Warmtewet.

De Rijksoverheid schrijft in verschillende Kamerstukken dat warmtenetten vaak de beste warmtetransitie-oplossing is, maar dat dergelijke initiatieven echt een heel aparte aanpak vergen. De Gemeente heeft stevige invloed op bovenstaande processen. Gelukkig maakt een warmtenet vaak een andere peperdure investering overbodig, t.w. de verzwaring van het elektriciteitsnet voor honderden individuele warmtepompen of infrarood-elementen.

De TVW speelt hier beslist onvoldoende op in. Het woord 'aanpak' komt 44 maal voor in de TVW zonder bijlagen, maar steeds in combinatie met 'mogelijk', 'mits', 'te zijner tijd' en dergelijke. Er is geen sprake van urgentie. Het jaar 2040 is al dichterbij dan het jaar 2000!

- ❖ De planning in de TVW is slechts "globaal" met zachte targets ("streven naar", "indien", "tenzij", "lijkt een optie", "kan wellicht"), veel overleg en veel tussenstappen ("eerst plan van aanpak om tot een uitvoeringsplan te komen").
- ❖ Het Programma Aardgasvrije Wijken (PAW) wordt niet genoemd. Het Expertisecentrum Warmte (ECW) alleen in relatie tot kennis over techniekopties, niet i.r.t. in actie komen.
- ❖ Het voorwerk voor het definiëren en uitgeven van warmtekavels staat nog niet op de agenda.

Dit gaat niet werken, hoe goed bedoeld ook.

Gelukkig is de gemeente blij met initiatieven vanuit de burgers. Dus ik heb bedacht om een oud idee voor warmtenetten in Gouda maar eens op te schrijven in een concreet plan. Omdat ik de omgeving van de Krugerlaan goed ken heb ik bekeken wat de mogelijkheden voor een warmtenet in deze buurt zijn. Voor eigen verantwoordelijkheid. Al spoedig bleek het volgende:

- Heel wat buurtbewoners raakten enthousiast voor het schetsplan met aquathermie.
- Experts in het land waren bereikbaar voor commentaar en adviezen.
- Er is interesse bij investeerders in de energiemarkt.
- We hebben contact met energiecoöperaties en andere wijkorganisaties in Gouda, die samenwerking zien als stimulans voor eigen warmteplannen.
- De gemeentelijke organisatie waarop wij met deze plannen kunnen aanhaken is mager.

Mijn advies: Gemeente, bied ruimte en maak haast! Bijvoorbeeld:

1. Bied nu 'ruimte' aan bewonersinitiatieven voor het maken van goede schetsplannen met toetsing door professionele adviseurs. Het zou jammer zijn wanneer een serieus plan vanuit Kort Haarlem in een lade gaat omdat deze wijk geen 'verkenningswijk' meer is.
 2. Haal de uitgifte van kavels, in overleg met provincie e.a., zo ver mogelijk naar voren.
 3. Vraag de Tweede Kamer om in het Wetsontwerp Collectieve Warmtelevering de mogelijkheid van verplichte aansluiting weer op te nemen, wat warmteprojecten veel goedkoper maakt omdat het volloopriscio vervalt (Warmtewet 2.0 komt dit najaar op de agenda, is 'niet controversieel'). Het argument dat zo'n verplichting de tarieven opstuwt is ongeldig: het grootste deel van de Warmtewet regelt immers de toezichtfunctie en bevoegdheden van Autoriteit Consument & Markt.
 4. Durf besluiten te nemen zodat de burgers een duidelijk beeld hebben van de ernst van de opgave en van de keuzemogelijkheden voor hen. Overleg met de burgers ja, maar ook uitleg aan de burgers van de noodzakelijke besluiten.
 5. Het buurtwarmteplan voor de Krugerlaan en omgeving ligt klaar in concept. Neem binnenkort ons plan in ontvangst en neem daarover een principebesluit. Indien positief, start dan meteen het overleg met eigenaar-bewoners en gebouwexploitanten in het betreffende gebied, om de kans dat zij meedoen en daarnaar handelen zo groot mogelijk te maken.
-